

ODKUPIONY (71) *part praet pass pf*

odkupiony (60), **odkupion** (11).

Pierwsze o jasne; drugie o w formie złożonej jasne, forma niezłożona z tekstów nie oznaczających ó.

sg m N (praed) odkupi(o)n (7), (attrib) odkupiony (1). ◇ G odkupion(e)go (1). ◇ A odkupion(e)go (1), odkupiony (1). ◇ f N (attrib) odkupioną (1), (praed) odkupi(o)na (1), odkupion(a) (1). ◇ I odkupioną (1). ◇ L odkupion(e)j (1). ◇ V odkupioną (1). ◇ n N (praed) odkupi(o)no (3) [w tym Leop Is 1/27 może impers fut od ODKUPIĆ], (attrib) odkupion(e) (1). ◇ pl N m pers odkupieni (24). subst odkupion(e) (3). ◇ G odkupionych (13). ◇ D odkupionym (2). ◇ A m pers odkupion(e) (2) LubPs, LatHar, odkupionych (1) WuJNT. subst odkupion(e) (2). ◇ L odkupionych (2). ◇ V subst odkupion(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: odkupiony od kogo (4), przez kogo (3); od kogo BibRadz, RejPos, SkarŻyw; przez kogo KrowObr (2); od kogo : przez kogo WróbŻółt (1:1).

Sł stp s.v. odkupić, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. odkupić.

1. Za którego zapłacono; o wykupieniu z niewoli, więzienia lub kary; redemptus Vulg; repensus Mącz [czym] (1) :

Wyrażenia: »pieniądzmi odkupion(y)« (2): Książę Czelkie poiman/ ále potym pieniādzmi odkupion BielKron 300v; Repensum auro caput, Głowā pieniādzmi odkupiona. Mącz 289b.

»zapłatā odkupion« (1): Iefliżeby człowiek miał íprāwę zbiałā głowā/ kthoraby byłā słuźebnicā bądź by też flāchćiankā/ ále ani zapłatā odkupionā [pretio non redempta]/ áni wolnoścīā dárowanā: obudwu íkarzā Leop Lev 19/20.

2. Za którego dokonano zadośćuczynienia, aby uchronić go od jakiegoś zła (64) : Syon ná łādzie będzie odkupiono [in iudicio redimetur]/ y przywiodā ie zās w íprāwiedliwoścī Leop Is 1/27.

odkupion(y) czym (2): Nie koźlā krwiā/ áni popiołem iāłowice żółtey odkupienifmy etc. BielKron 36; ktorey [duszy] vpadek [...] wízytkimi máiętnoścīami fwiātā tego odkupion być nie może RejPosWstaw [41²]v. [Cf też b. »krwiā odkupiony« KrowObr A4v, CzechRozm 219v, SkarŻyw 358.]

a. O starotestamentowym nakazie składania ofiary Bogu za pierwородnego potomka płci męskiej u ludzi lub zwierzt (4) : A wízákoż ono dziecie thāk odkupione/ chocia v rodzicow będąc/ tedy zāwždy miało pirwze práwo przed inemi dziećmi/ iz ten bywał pópolicie dziedzicem pirwzym RejPos 56; BudBib Num 18/16.

odkupion(y) czym [= jakā sumā] (2): Człowiek pirworodny piāciā fyklow írebrā ma być odkupion BielKron 36, 36.

b. Przez Chrystusa: zbawiony (57) : WróbŻółt kk4v; á iāko fię odkupionā być wyznam/ gdy mego odkupienia niewidzę? SkarŻyw 398.

odkupiony od czego (1): gdyzechmy iuz od írogoścī gniewu iego írogięgo przez mękę iego fwiētā odkupieni RejPos 45v.

odkupiony komu [sobie] (1): to jest scandalum albo uczyć fałecznie odwodzāc od chwały bożej lud krwiā jego sobie odkupiony, albo cierpieć takowych, ktorzy odwodzā. DiarDop 104.

Wyrażenia: »człowiek, lud odkupiony« (2:2): RejKup n7v; DiarDop 104; RejPos [344]v; á ludu twęgo krwiā drogā twoiā odkupionęgo/ broń od złości y grzechów pogāńfkich. SkarŻyw 441.

»dusza (jest) odkupiona« (13): *WróbŻółt* Y5; *SkarJedn* A2, A7, 301; *Oycze* S. cźci tey ná mię niekłádz/ day mi wolność ná łzukánie dułz drogo od Bogá náłzego odkupionych. *SkarŻyw* 462, 235, 462, 518, 519; *LatHar* 145, 278; *WujNT przedm* 27; *SkarKazSej* 688b.

»krwią Chrystusową *itp.* odkupion(y)« [szyk 23:8] (31): *WróbŻółt* kk5; *RejKup* n7v; *DiarDop* 104; Iż nie łrebrem áni złotem ieltełmy odkupieni/ ále nadrołłszą krwią Báránká niepomázánego. *KrowObr* A4v, 80; *RejAp* 118v; á będzie łie tobą opiekał Bog Ociec/ iżeś náznáczon ielł á odkupion krwią iedynego Syna iego *RejPos* 150v, 198, 343; *WujJudConf* 232v; *CzechRozm* 219v; *SkarJedn* A2, A7,301; *SkarŻyw* 108, 235, 358, 441, 462 (5); *ArtKanc* F19v; *LatHar* 145, 278, 321, 574; *WujNT przedm* 27, 1.*Petr* 1 arg; *Rołprofz* P. Boze náłz włzytki zaráłliwe łekty/ áby przez nie nie tył dułze odkupione krwią Syná twego: ále y to náłze krolełstwo łwieckie nie ginęło *SkarKazSej* 688b, 672b.

»męką, przez mękę [*Chrystusową*] odkupiony« (5:1): *SeklKat* O3; *RejPos* 45v; Niechże ty ofiáry zwycięłskie idą ná mieyłce/ tám gdzie Chryłtus ofiárą ielł: ále on ná ołtarzu [...]/ á ci przed ołtarzem/ ktorzy męką iego odkupieni łą. *SkarŻyw* 567; *LatHar* 145, 321; *SkarKazSej* 672b.

»odkupiony z mocy diabelskiej« (1): y wezbrał łię do Phryzyey/ [...] chcąc ná kazániu Ewánieliey/ y wyrwániu dułz krwią Bożą/ odkupionych z mocy dyabelłkiey/ żywotá dokonáć. *SkarŻyw* 519.

»łmiercią Pańską *itp.* odkupion(y)« [szyk 3:1] (4): *SeklKat* O3; I náłłe vmarłe ćziało [...] Iego łmierczą od kupiono Iż też będzie ozýwiono *RejKup* ł5; *WujJud* 228v; *SkarŻyw* 358.

Szeregi: »odkupiony a wyzwolony« (2): Tákże też náłz włzechmogácy Pan [...]/ chcąc náznáczyć wierne łwoie/ [...] iż łą odkupieni á wyzwoleni/ [...] náłázł ten obyczáy/ áby ná łobie nołli znák z wody vczyniony *RejPos* 152v, [344]v.

»odkupion(y) a (i) zbawion(y)« (2): *RejPosWiecz*² 92v; iam wimie Páná mego Iezuia Chryłtuła rułz odkupion ielł/ y zbawion będą *SkarŻyw* 428.

W przen (3) :

Wyrażenie: »drogo, przez drogość krwi i męki odkupiony« [szyk 2:1] (2:1): *RejPs* 197v; *SkarŻyw* 462; Iż tedy łyn Boży nas Dyabłu wyrwał: tedy mowi Páweł S. żełmy drogo odkupieni *PowodPr* 61.

a. *W funkcji rzeczownika* (9) : Bo tu nápomianie ielł ku włzytkim odkupionym/ áby Pánu Bogu łwemu dzyękowáli zá łwięte á hojne dobrodzyeyłtwá iego. *LubPs* Y4, Y4v [2 r.]; *Więłłza nádzyeiał odkupionych* o ich wyłłuchániu. *RejPos* 45v *margin*; *RejPosWiecz*² 93 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: chorągiew odkupionych, nadzieja, społeczność; odkupionych napominać, napominanie ku odkupionym; odkupione pobudzać.

Wyrażenia: »odkupiony krwią [*Chrystusową*]« (2): wyznawa iż [...] łtoi pod chorągwią á przy oney łpołeczności odkupionych krwią łwięta iego *RejPos* 49, 152v.

»odkupiony męką [*Chrystusową*]« (1): Tedy thego byłá potrzebá/ áby nołli ná łobie iáki znák [...]/ iż mocno łtoią przy they wierze/ [...] á pod tą chorągwią odkupionych męką á krwią Páná łwego. *RejPos* 152v.

»łmiercią Chrystusową odkupiony« (1): łmiercią Chryłtułową odkupionych nápomina/ áby łię przełłżłych grzechow wyłłtrzegáli. *WujNT* 1.*Petr* 4 arg.

c. *O Matce Boskiej (złółliwie ze łtanowiska innowierców)* (2) :

Fraza: »świat (jest) odkupion« (2): Bądź nam Páni więżą mocności/ y opoką natwárdźzą/ [...] wielbiemy cię łálki náleziicielko/ przes którą świát odkupion. *KrowObr* 152, 153v.

3. *Uratowany, uchroniony od złego (o mocy Boga Ojca i Mesjasza w stosunku do Izraela); redemptus Vulg, PolAnt (4) :* Niechay to mowią ci którzy łą odkupieni od pana boga *WróbŻółt* 106/2; *BibRadz Ps* 106/2; *RejPos* 26v.

α. *W funkcji rzeczownika (1) :* Bo dzień pomłty (iełt) w łercu moim/ y rok odkupionym moim przyśzedł. *BudBib Is* 63/4.

Synonimy: **2.b.** *wybawion, wyzwolony, zbawiony; 3. wybawion, wyzwolony.*

Cf **NIEODKUPIONY, ODKUPIĆ**